

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U100656

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 23-04-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заблоцький Андрій Русланович

2. Zablotskyi Andrii Ruslanovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 015

Назва наукової спеціальності: Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 22-04-2021

Спеціальність за освітою: "Соціальна педагогіка"

Місце роботи здобувача: Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125556

Місцезнаходження: вул. Ліцейна, 1, м. Кременець, Кременецький р-н., Тернопільська обл., 47003, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 58.053.005

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.35, 14.43.43

Тема дисертації:

1. «Підготовка майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки над дітьми»
2. "Preparation of future social workers to work in alternative forms of state custody of children"

Реферат:

1. Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх працівників соціальної сфери. Предмет дослідження – підготовка майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в альтернативних формах опіки. Мета дослідження: теоретичне обґрунтування й експериментальна перевірка змісту, форм і методів підготовки майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки над дітьми. Для досягнення мети у дисертаційній роботі спрямоване виконання завдань: 1. На основі аналізу наукової літератури, законодавчих і нормативно-правових документів схарактеризувати альтернативні форми опіки та виявити особливості роботи з ними працівників соціальної сфери в Україні й закордоном. 2.

Дослідити структуру професійної готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в альтернативних формах опіки над дітьми, конкретизувати критерії, показники та рівні її сформованості. 3. Визначити педагогічні умови підготовки майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в різних формах сімейного виховання. 4. Теоретично обґрунтувати зміст, форми і методи підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в сімейних формах виховання. 5. Експериментально перевірити програму підготовки майбутніх працівників соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки над дітьми. У дисертації обґрунтовано актуальність деінституалізації державної системи опіки та трансформації послуг для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. На основі вивчення наукової літератури проаналізовано сутність понять «опіка», «альтернативні форми державної опіки» та уточнено означені поняття. Схарактеризовано альтернативні форми державної опіки над дітьми як соціальне явище. Зазначено, що головною метою перебування дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, в альтернативних формах державної опіки є розвиток у неї особистісних, соціальних, професійних навичок, які дадуть можливість їй у майбутньому стати повноправним членом суспільства: набутти позитивного соціального статусу, оволодіти гідною професією, створити власну сім'ю, виховати дітей. Подальшого розвитку набула класифікація альтернативних форм державної опіки над дітьми (усиновлення, опіка (піклування), прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу, малий груповий будинок та сімейний патронат). Схарактеризовано особливості функціонування альтернативних форм сімейного виховання, визначено їх позитивні та негативні риси. З'ясовано, що розвиток системи соціальної допомоги дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, відбувається в Україні повільно через різні причини суспільно-політичного, соціально-економічного та психолого-педагогічного характеру. Досліджено нормативно-правові засади, зміст та особливості роботи працівників соціальної сфери в альтернативних формах державної опіки. Окреслено потенціал фахівця соціальної сфери у роботі в альтернативних формах опіки і піклування. Визначено професійну готовність майбутнього працівника соціальної сфери до роботи в альтернативних формах опіки над дітьми як важливу інтегративну якість і стійку особистісну характеристику майбутнього фахівця, що виявляється в його здатності здійснювати ефективну професійну діяльність в альтернативних формах опіки над дітьми і є результатом його професійної підготовки до означеного виду діяльності в закладі вищої освіти. З'ясовано, що процес професійної підготовки майбутнього фахівця передбачає поступове надбання ним професійно значущих характеристик, оволодіння професійними знаннями та вміннями, рольовими функціями. Визначено структуру професійної готовності майбутніх працівників соціальної сфери до означеного виду діяльності, яка включає особистісний (риса, властивості), теоретичний (знання) і практичний (уміння та навички) компоненти. Конкретизовано критерії (особистісний, знаннєвий, діяльнісний), їхні показники та рівні (репродуктивний (низький), продуктивний (середній) і творчий (високий)) готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в альтернативних формах опіки над дітьми. У дисертаційному дослідженні схарактеризовано вимоги до формування змісту професійної підготовки майбутніх фахівців до роботи в сімейних формах виховання; виокремлено специфічні принципи цієї підготовки (людиноцентризму, раціонального використання ресурсів, виражених рішень, індивідуальної та соціальної значущості); визначено її педагогічні умови (формування позитивної мотивації студентів до опанування професійно значимих знань, умінь і навичок за обраним фахом; професійна спрямованість освітнього процесу; навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів). Ключові слова: діти-сироти; діти, позбавлені батьківського піклування; інституційний догляд і виховання; деінституалізація; альтернативні форми державної опіки і піклування; соціальна робота; соціально-педагогічна робота; працівник соціальної сфери; професійна підготовка; заклад вищої освіти.

2. The object of research is the professional training of future social workers. The research subject is the future specialists' preparation in the social sphere to work in alternative forms of care. The purpose of the study: theoretical justification and experimental verification of the content, forms and methods of future social workers preparation to work in alternative forms of state children's custody. The urgency of deinstitutionalization of the state system of guardianship and transformation of services for orphans and children deprived of parental care is

substantiated in the dissertation. Based on the analysis of scientific sources, the essence of the concepts «guardianship», «alternative forms of state guardianship» is analyzed and the defined concepts are clarified. Alternative forms of state custody for children as a social phenomenon are characterized. It is noted out that the main purpose of an orphan or a child deprived of parental care being in alternative forms of state care is to develop her personal, social, professional skills that will enable her to become a full member of society in the future: to acquire positive social status, master a decent profession, create family, raise children. The classification of alternative forms of state custody for children (adoption, guardianship (care), foster family, family-type orphanage, small group home and foster care) was further developed. Peculiarities of functioning of alternative forms of family upbringing are characterized, their positive and negative features are determined. It was found out that development of the system of social care for orphans and children deprived of parental care is slow in Ukraine due to various reasons of socio-political, socio-economic and psychological-pedagogical nature. Normative-legal bases, maintenance and features of specialists of social sphere in alternative forms of the state guardianship are investigated. The potential of a social sphere specialist during work in alternative forms of guardianship (care) is outlined. The professional readiness of a future social worker to work in alternative forms of child custody as an important integrative quality and stable personal characteristics of the future specialist, which is manifested in his ability to carry out effective professional activities in alternative forms of child custody and is the result of his training for this type of activities at higher education institution. It was found out that the process of professional training of a future social worker involves gradual acquisition of professionally significant characteristics, mastery of professional knowledge and skills, role functions. The structure of professional readiness of future social workers for the specified type of activity (personal (traits, properties), theoretical (knowledge), practical (habits and skills) components) is determined and criteria (personal, knowledge, active) are specified, their indicators and levels (reproductive (low), productive (medium) and creative (high)) of professional readiness of future social workers to work in alternative forms of child care are determined. The requirements for the formation of content of professional training of future professionals to work in family forms of education are characterized in the dissertation; specific principles of this training (human-centeredness, rational use of resources, balanced decisions, individual and social significance) are singled out; defined pedagogical conditions (formation of positive motivation of students to master professionally significant knowledge, skills and abilities in the chosen specialty; professional orientation of the educational process; educational and methodological support of educational components). The content of training of future social workers to work in alternative forms of state custody of children is substantiated; the training program was experimentally studied. Peculiarities of using interactive technologies (differentiated and integrated learning), active forms and methods, interactive classes, individual workshops, conferences, round tables, information lectures, problem lectures, lectures-visualizations, lectures with planned mistakes, practice-oriented meetings with specialists, presentations of research projects, competitions, games, thematic days, trainings, consulting, festivals, charity events, projects, video lectures, thematic weeks, etc.) of professional training of future specialists are outlined. Key words: orphans; children deprived of parental care; institutional care and education; deinstitutionalization; alternative forms of state guardianship and custody; social work; socio-pedagogical work; social worker; professional training; institution of higher education.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олексюк Наталія Степанівна

2. Nataliia Nataliia S.

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козубовська Ірина Василівна

2. Козубовська Ірина Василівна

Кваліфікація: д.пед.н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шеремет Алла Михайлівна
2. Sheremet Alla Mykhailivna

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Поліщук Віра Аркадіївна
2. Polishchuk Vira A.

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Горішна Надія Мирославівна
2. Горішна Надія Мирославівна

Кваліфікація: к.пед.н., 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:**

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кравець Володимир Петрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кравець Володимир Петрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.